

A **Kodály Társaság megyei tagcsoportja** – dr. Joób Árpád ügybuzgó vezetésével, élénk érdeklődéssel kísért ismeretterjesztő előadásokkal, ifjúsági zenei vetélkedőkkel, koszorúzások és nyári kirándulás szervezésével szolgálja tagságát, a jól bevált örökség tiszteletben tartásával.

Így lett Tarcai Zoltán a komolyzene barátainak példaképe. Ezt kívánjuk mai emlékünnepeünkkel is kifejezésre juttatni.

Erdős Jenő

Zengő ének a Mecsek alján

Az Andor Ilona Baráti Társaság (AIBT) Pécsváradon és Pécssett járt, hogy névadójuk emléke előtt tisztelegjen. Április 9.-én 111 éve, hogy a Mecsek lábainál ezer éve meghúzódó **Pécsváradon** a Szent Gellért utcában, kilencedik gyermekként megszületett **Adrigán Ilonaként Andor Ilona** (1904–1977) a Ranolder Intézet majd a Leövey Klára Gimnázium Liszt Ferenc-, Edison- és Cohen díjas, Érdemes- és Kiváló művésze, posztumusz Magyar Örökség díjas karnagya, zenepedagógus, Pécsvárad posztumusz Díszpolgára.

A nevét viselő közösség már 2004-ben a 100. születésnap apropóján a Pécsvárad Várbarát Körrel karöltve emléktáblát helyezett el a kora barokk szülőházon. Ebben az évben a szinte nyári nap sütésben, a hangosan csicsergő madarakkal karöltve a Kodály Nőiakar (karnagy B. Horváth Andrea) rögtönzött koncertet adott a megjelentek nagy örömeire a ház belső udvarán – először Kodály Zoltán *Árva vagyok* című műve – melyet „Andor Ilona keze alá” ajánlott a zeneszerző – szólalt meg, majd Bartók Béla *Bolyongás* és *Tavaszi* című művei csendültek fel. Mindannyian meghatódtunk, hisz ezen a kis tornácra tehette meg első lépéseit kislányként karnagyunk, tanárunk ahol álltunk. A külső falon elhelyezett emléktábla megkoszorúzása előtt a Várbarát kör elnöke Gállos Orsolya szólt a megjelentekhez, a kórus itt Bartók Béla *Ne hagyj itt* című művét énekelte, majd *B. Horváth Andrea* emlékezett a kórus nevében. Többek között a következőket mondta: Egy közelmúltban elhunyt kollégám egyszer azt találta mondani, hogy „nyomot kell hagyni magunk után”. Akkor ezen kissé megütköztem, de el is gondolkodtam, hogy ez is életcél lehet? Az biztos, hogy Andor Ilona nem ezzel a mércével élt, de hogy megszámlálhatatlan nyomot hagyott az kétségtelen. Nem elsősorban a számos és etalonnak számító Kodály és Bartók felvételekre gondolok – rádió vagy lemezfelvétel, hanem a mindennapokra, a kóruspróbák, kórusvezetés, a fellépések megannyi valójában elröpült pillanataira – melyekről így már felnőtt fejjel tudjuk, érezzük kitörölhetetlen, zsigeri élményeket kaptunk a komoly, erőt próbáló feladatok megoldása

közben. A kezében és nézésében rejlő erő közvetítette a művek megkérdőjelezhetetlen megoldásának kulcsát. Fáradhatatlanul pontosította az előadásmódunkat, hogy a kottakép a leghűbb megvalósítással hangozzék el, addig csiszolta a szövegek összecsengését míg az ő általa kijelölt, de sosem kimondott mércét az meg nem ütötte. Az ő keze után éneklők arcán minden érzelem tükröződött és ezzel nevelte a lelkiünket olyan érzékennyé amilyen ma is. Hosszasan lehetne sorolni emberi nagyságának számos megnyilvánulását – ezeket egy csoportba szedve a róla készült Emlékkönyvben közzé tettük, melynek címe is a rá jellemző sokat hangoztatott mondat „Egy mindenkiért, mindenki egyért” – e nélkül nincs közös éneklés, elképzelhetetlen a kórusmunka. „Ő egyedi és ismételhetetlen. De szétosztotta kincseit, s mindenkinek jutott valami becses érték, amit átörökíthetett. Elgondolkodom, vajon életében megköszöntük-e mindezt. Azt hiszem nem eléggé. Akkoriban csak ráérezünk.” – írta egyik tanítványa. Mi az AIBT tagjai munkásságát lángként őrizzük míg erőnkől és lehetőségeinkből telik, légyen az Kecskeméten, Budapesten vagy itt Pécsváradon.

A koszorúzás után karnagy és kórusa Kodály Zoltán Folyik a víz, áll a part – biciniumát közösen énekelte – ez volt Andor Ilona egyik kedvence, nem csak a pentaton dallam fel s le hullámzó szépsége miatt, hanem a veretes szöveg okán is.

Április 12.-én kora délután Pécsen a virágba borult Szent István téren a gesztenyefák alatt „sétáló” Kodály szobor – Varga Imre ihletett műve – koszorúzásával folytatódott a hétvégi program, melyen már részt vett a Pécsi Leőwey Klára Nőiakar (karnagy: dr. Szabó Szabolcs) és a Mecsek Nőiakar (karnagy: Kertész Attila) is. Azt követően a Leőwey Klára gimnázium Dísztermében a három kórus örömmel is beillő közös hangversenyt adott a szép számú lelkes hallgatóság részére. A hangverseny

kezdeteként Andor Ilonáról és munkásságáról az időközben megbetegedett dr. Várnai Ferenc népzenekutató írását dr. Szabó Szabolcs olvasta fel, többek között az alábbiakat írta: „Régi tisztelője vagyok Andor Ilonának a magyar kóruskarnagyok egyik „királynőjének”. 1972-ben az Első Komló-i Gyermekkórus találkozóán még találkozhattam vele, mint egyetlen de igen értékes zsűritaggal. Észrevételei, tanácsai beépültek a találkozó szervező és értékelő munkájába. Érdekes és megszívlelendő tanácsokkal látta el a komlói fesztiválon vezénylő karnagyokat” – úgy, mint „ajánlatos sokat halkán énekelni vagy csukott szájjal könnyedén dúdolni. Az együttesen végzett hangképző gyakorlatok a gyengébb hangú énekeseket erőlködésre, préselésre kényszerítik. Ezt a tiszta éneklés legfőbb ellenségének nevezte. A rádióban szereplések, hangfelvételek kapcsán megjegyezte, hogy az abszolút tisztaság elérésére a mikrofon a legjobb „tanítómester” és a kórusmunka legszigorúbb „ellenőre”. Elmondta azt is, hogy a kórusban a karnagynak és az énekeseknek igazi munkatársi viszonyban kell lenniük egymással. A jelszó pedig ez legyen „egy mindenkiért, mindenki egyért”. Sokan tanúsítják, hogy ezt Ő valóban tökéletesen megvalósította. Kívánjuk, hogy emléke még nagyon sokáig maradjon fenn. A mostani kórushangverseny pedig töltsen meg egyaránt a hallgatóság és a kórustagok szívét a kóruszene varázsával.”

Ezután következett maga a hangverseny, ahol a két pécsi kórus műsora felölelte a klasszikus és a XX. századi kórusirodalom gyöngyszemeit, míg a Kodály Nőiakar műsorát elsősorban a 70 éve elhunyt Bartók Béla emlékének szentelte, tekintettel arra a tényre, hogy névadó karnagyuk Andor Ilona is elkötelezett tolmácsolója volt a zeneszerzőnek a Kodály művek mellett. A koncert jó hangulatát közös összkari számokkal is fokozták, így a Pécsi Leőwey Klára Női Kar és a Mecsek Nőiakar Hajdú Mihály Fonóházi dalát adta elő *Kertész Attila* vezényletével nagy sikerrel – ezt annak idején a szerző Andor Ilonának dedikálta – a koncert befejezéseként pedig a Mecsek Nőiakar és Andor Ilona Baráti Társaság Kodály Kórusával az Egyetem, begyetem-et Kertész Attilával, a Cigánysiratót B. Horváth Andrea vezényletével zengték. Dr. Szabó Szabolcs jó házigazdaként pár szóval köszöntötte a kórusokat, s mint a koncertnek helyt adó gimnázium volt pedagógusa kiemelte a kórustalálkozó fontosságát s azt a tényt, hogy itthon is lehet utazni és megtalálni a módját a kötetlen muzsikálás örömeinek !

Végző ! Éppen Ilonka néni 111. születésnapján, április 9-én keresett meg és készítettem velem telefonos interjút Andor Ilona életéről és munkásságáról valamint a 20 éve működő Andor Ilona Baráti Társaságról, a pécsváradai koszorúzásról , az április 12-i pécsi koncertről a Rádió 1 Pécs körzeti rádió Baranyai Mozaik c. műsorába H. Horváth László szerkesztő. Az interjú aznap este le is ment adásba.

B. Horváth Andrea